

Fakta om OS

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken presenterar historien bakom de olympiska spelen. De moderna olympiska spelen har funnits sedan 1896 men ursprunget går tillbaka till det antika Grekland. Idag finns det både vinter-OS och sommar-OS och de anordnas vart fjärde år.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 4–6)
- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om olika ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation. (SV åk 4–6)
- Informationssökning i olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 4–6)
- Muntliga presentationer. Hur man genomför presentationer inför grupp. Bilder, digitala medier och verktyg samt annat som kan stödja presentationer. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden. (SV åk 4–6)
- Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar. (SV åk 4–6)
- Beskrivande och förklarande texter för barn, till exempel faktatexter, och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Informationssökning i böcker och på webbsidor för barn. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.
- Söka och värdera information från olika källor

ORD ATT FÖRKLARA

anordnas

antika

rustat

grundade

arkitektur

verk

eden

romer

terrorister

invaderat

STAFETTEN

Stafetten är en kooperativ övning, där eleverna får träna att återge vad de har lärt sig.

Sätt upp stora ark på några ställen i klassrummet. Dela upp eleverna i smågrupper och placera ut dem vid arken. Elevernas uppgift blir att skriva vad de har lärt sig efter att ha läst boken.

Den som står först i ledet börjar med att skriva en sak hen har lärt sig. Sedan lämnar hen över pennan till eleven bakom osv. Om en elev får pennan och inte kommer på något att skriva just då så lämnar hen pennan vidare till nästa person.

Känn själv efter hur lång tid som är lagom för övningen, men räkna med cirka 10–15 minuter.

När övningen är färdig får varje grupp presentera vad de har skrivit.

FAKTA OM EN OS-STAD

Eleverna får antingen välja själva eller också lottar ni ut städerna där OS har anordnats.

Förslag på städer:

Aten, Paris, Berlin, Mexico City, München, Moskva, London, Tokyo, Sydney, Beijing, Rio de Janeiro, Oslo, Calgary, Sarajevo, Milano

Sedan blir uppdraget att göra en presentation om staden. Till sin hjälp får eleverna olika punkter eller en sexfältare (se nästa sida) som de kan fylla i. Utifrån detta ska de sedan skapa en presentation i en text, powerpoint, iMovie eller liknande. Eleverna får leta fakta i böcker samt på internet.

Punkter:

- Placering
- Storlek/befolkning
- Klimat
- Sevärdheter/kultur
- Mat
- OS

Stad: _____

Placering	Storlek/befolkning	Klimat
Sevärdheter/kultur	Mat	OS

INSTRUERANDE TEXT

För att få en bild av elevernas förförståelse kan ni börja med följande diskussionsfrågor:

- Vad är en instruerande text?
- När möter ni en instruerande text?
- Vilka delar är viktiga att presentera i en instruerande text?

Låt eleverna diskutera i smågrupper och lyft sedan frågorna i helklass. Utifrån detta presenterar du följande uppgift.

Eleverna ska välja en OS-gren som de vill berätta om, gärna i par. Uppdraget blir att skriva en instruerande text för grenen. Följande punkter ska presenteras:

- **Utrustning** (Vad behöver man för att utöva sporten?)
- **Plats** (Var utövar man denna sport?)
- **Tidsåtgång** (Hur länge pågår sporten?)
- **Regler** (Vilka regler ska man känna till för att genomföra sporten?)
- **Genomförande** (Så här går det till)

På nästa sida finns ett förslag på hur ni kan organisera texten.

FEEDBACK

Låt eleverna ge varandra feedback på de instruerande texterna.

- Detta förstod jag bra.
- Detta förstod jag inte.
- Detta undrar jag.
- Tänk på detta till nästa gång.

+	-	?	→

Instruerande text för OS-grenen: _____

Utrustning	Utövas
Regler	Tidsåtgång

Så här går det till: _____

FACIT

Läsförståelse

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. När hölls OS för första gången?
Det första OS hölls 1896.
2. OS har fått ställas in tre gånger. Varför?
OS har fått ställas in på grund av första och andra världskriget.
3. Vilka grenar fanns med i den antika femkampen?
Det var diskus, spjut, längdhopp, löpning och brottning.
4. Vem var den förste svensken att tävla i OS?
Det var Henrik Sjöberg som tävlade i friidrott.
5. Vad betyder IOK?
IOK står för Internationella olympiska kommittén.
6. Vad symboliserar de fem ringarna?
De symboliserar fem världsdelar.
7. När och var deltog kvinnor för första gången i de moderna olympiska spelen?
Kvinnor deltog för första gången år 1900 i Paris.
8. I vilken gren tävlar kvinnor och män i samma klass?
Det är i ridsport.
9. 2020 kommer det att finnas nya sporter i OS. Vilka bl.a.?
Surfing och skateboard är nya sporter i OS 2020.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

10. Vilket slags OS är störst och varför?
Sommar-OS har många fler grenar och därför deltar fler deltagare och länder.
11. Varför grundade Pierre de Coubertin de moderna olympiska spelen?
Han tänkte att idrottare från olika länder skulle mötas för att bidra till fred och bättre förståelse mellan människor.
12. Vad handlar den olympiska eden om?
Alla deltagare måste svära den olympiska eden. Då lovar de att följa reglerna och inte fuska.
13. Varför blev Tommie Smith och John Carlos avstängda från OS?
När de stod på prispallen för att ta emot sina medaljer höll de upp en knuten näve i luften. Den knutna näven var en protest mot att svarta behandlades illa i USA.

14. Vad ville terroristerna vid OS i München 1972?

De ville att Israel skulle frige palestinska fångar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

15. Varför fick inte kvinnor delta i de första olympiska spelen? Vad tror du?

Eget svar.

16. 1948 tog man bort de kulturella grenarna i OS. Varför gjorde man det, tror du?

Eget svar.

17. Vilken gren hade du lyckats bäst i? Motivera.

Eget svar.

18. Vad kan det bero på att Australien hade hårda regler om att föra in hästar i landet under OS 1956?

Eget svar.

VAR FANN DU DESSA UPPGIFTER?

1. Den olympiska elden färdas från Olympia i Grekland till platsen där OS ska hållas.

text **bildtext** **både och**

2. Vid de första antika spelen var männen nakna.

text **bildtext** **både och**

3. Tommie Smith och John Carlos höjer sina knutna nävar under OS i Mexico City 1968.

text **bildtext** **både och**

4. Gustaf Nordahl vann OS-guld med sin skulptur.

text **bildtext** **både och**

5. USA:s "Dream team" vann OS 1992 överlägset med alla sina proffs.

text **bildtext** **både och**

6. Hanna Öberg tog guld i skidskytte vid OS år 2018.

text **bildtext** **både och**

7. Oscar Swahn tävlade i skytte vid OS 1912.

text **bildtext** **både och**

8. Under OS i Berlin 1936 fick inte tyska judar eller romer vara med och tävla.

text **bildtext** **både och**